
Češi odkryli devatero měst

Češi odkryli devatero měst

LIDOVÉ NOVINY

5.1.2008, autor: Eva Hníková

Archeologické výzkumy v centru Bejrútu ukázaly, že během každé dějinné epochy prošla libanonská metropole zásadní proměnou.

Terakotové sošky, reliéfní keramika, zdobené lampy z Efesu nebo vinné amfory. Tyto a mnohé další předměty bylo možné koupit v polovině 2. století před Kristem v Bejrútu. Nové výzkumy českých vědců mimo jiné ukázaly, že v přímořské části dnešní libanonské metropole v minulosti panoval velmi čilý obchodní ruch. Nálezy svědčí o napojení města na veškeré známé zámořské trasy.

Od roku 1996 provádějí čeští archeologové vedení Janem Bouzkem z Ústavu pro klasickou archeologii FF UK záchranné vykopávky v západní části bejrútského náměstí Mučedníků. Loni jejich práci přerušila politická krize v oblasti, letos v únoru chtějí výzkum dokončit.

Ve vymezené lokalitě našli čeští vědci „navrstvené“ pozůstatky devíti měst spadajících do různých historických epoch. „Architektura oblasti se zásadně proměňovala s novým politickým a společenským uspořádáním,“ vysvětluje profesor Bouzek. S kolegy odkryl zbytky dvou helénských měst, raně římského, pozdně římského a byzantského. Ve vyšších vrstvách objevili archeologové pozůstatky středověkého osídlení, konkrétně hrnčířské pece a sklárny, dále pak zbytky zahrad zbudovaných v 16. století za vlády osmanského emíra Fachr-ed-Dina a otomanské kanály z 19. století. Deváté město tvořily nové domy ze 70. a 80. let minulého století.

Vykopávky pod palbou Když se Libanonci rozhodli znovu vybudovat válkou zničené centrum města, přizvali ke spolupráci několik zahraničních týmů, mezi nimi i Čechy. Jejich záchranný výzkum předcházela stavba podzemních garáží.

„V Bejrútu jsme pracovali vždy brzo na jaře, protože už na konci dubna tam bývá horko,“ popisuje profesor Bouzek. I tak museli archeologové vždy v poledne svou práci kvůli nesnesitelnému vedru ukončit.

„Pomáhalo nám zhruba padesát místních dělníků, hlavně Syřanů,“ říká Jan Bouzek. Libanon si český archeolog zamiloval. Překvapilo ho, jak dobře dokázali tamní lidé snášet útrapy krvavých bojů. „Můj osmadvacetiletý asistent třeba strávil za války sedm let prací pro Červený kříž. Na bojišti sbíral mrtvé, zranění byli většinou tak dehydrovaní, že jim v nemocnici stejně nedokázali pomoci. I přes neradostné životní zkušenosti byl mladý muž milý a veselý,“ vzpomíná profesor Bouzek. Srdnatost místních lidí dokládá dalším příběhem: Když měl s kolegy cestovat do Balbeku a Izraelci v noci zasáhli muniční sklad nedaleko tohoto města, myslel si, že z výpravy sejde. Místní se však jeho opakovaným otázkám, zda se skutečně vydají na cestu, spíše podívovali a na připraveném plánu nechtěli nic měnit.

Za nejzajímavější nález považuje profesor Bouzek zbytky prvního helénského města z konce 3. století před Kristem. Rodilo se v době, kdy vláda přecházela z Ptolemaiovců na Seleukovce, a celkem přísně vycházelo z Aténskému vzoru. Cesta k základům evropského práva Archeologové z Nizozemska prozkoumali pozůstatky slavné Právnícké školy, která ležela v sousedství českých vykopávek. „V rozsáhlém univerzitním areálu se vzdělávali byzantští právníci,“ vysvětluje Jan Bouzek. Odborníci sice o jeho existenci věděli už dlouho, nyní se ho však konečně podařilo přesně lokalizovat. Na Právnícké škole vznikl v 6. století známý Justinianův kodex, který se stal vzorem Apolonova zákoníku a základem práva pro celou západní Evropu.

Při výzkumech se podařilo objevit také stopy dvou ničivých zemětřesení, která město postihla v 5. a 6. století. Následoval arabský vpád v roce 636. Pak se již osídlení přesunulo dále od moře. „Svůj podíl na tom měly i obavy z případných pirátských útoků,“ poznamenává profesor Bouzek. V následujících stoletích se pak místo změnilo v průmyslovou čtvrť - vyrostly na něm sklárny a hrnčířské dílny.

Bejrút se často převlékal do zbrusu nových šatů Čeští archeologové vedení Janem Bouzkem důkladně prozkoumali lokalitu o rozměrech 10 krát 30 metrů uprostřed libanonské metropole. Zjistili, že během každé epochy prošlo město zásadní přestavbou. Odkryli třeba překrývající se pozůstatky měšťanských domů, skláren nebo zahrad. Mimo to našli velké množství keramiky.

